

บทที่ 5

อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องพฤติกรรมการแสวงหาข่าวสารผ่านสื่อมวลชนและอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาและบุคลากรของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการแสวงหาข่าวสารผ่านสื่อมวลชนและอินเทอร์เน็ต เพื่อทราบลักษณะและประเภทของข้อมูลข่าวสารที่ต้องการจากสื่อมวลชนและอินเทอร์เน็ต เพื่อทราบข้อจำกัดและปัญหาอุปสรรคในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อมวลชนและอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาและบุคลากร ทำการสุ่มตัวอย่างเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่เป็นนักศึกษาและบุคลากรของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ จำนวน 350 คนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมเดียวกันคือเป็นผู้ที่สามารถเปิดรับข้อมูลข่าวสารได้ทั้งจากสื่อมวลชนและอินเทอร์เน็ตและสามารถขอใช้บริการและมีชื่อที่อยู่ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ได้จากศูนย์บริการสำนักคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้คือแบบสอบถาม นำผลที่ได้มาคำนวณค่าทางสถิติเพื่อหาค่าเฉลี่ยร้อยละ นำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบตารางและพรรณนาวิเคราะห์ นอกจากนี้ ทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกลุ่มประชากรจำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ อาจารย์ เจ้าหน้าที่ นักศึกษา กลุ่มละ 5 คน รวม 15 คน เพื่อให้ได้ผลตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย การวิจัยในครั้งนี้ได้นำแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาข้อมูลข่าวสารและสังคมสารสนเทศ มาเป็นกรอบแนวทางในการศึกษา

อภิปรายผล

ผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์และแนวคิดต่างๆ แบ่งได้เป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 พฤติกรรมการแสวงหาข่าวสารผ่านสื่อมวลชนและอินเทอร์เน็ต ส่วนที่ 2 ลักษณะและประเภทของข้อมูลข่าวสารที่ต้องการเปิดรับจากสื่อมวลชนและอินเทอร์เน็ต และส่วนที่ 3 ข้อจำกัดและปัญหาอุปสรรคในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อมวลชนและอินเทอร์เน็ต ดังนี้

ส่วนที่ 1 พฤติกรรมการแสวงหาข่าวสารผ่านสื่อมวลชนและอินเทอร์เน็ต

ลักษณะของกลุ่มประชากรที่เป็นนักศึกษาและบุคลากรมีพฤติกรรมในการแสวงหาข่าวสารผ่านสื่อมวลชนและอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับความถี่ในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อมวลชนและอินเทอร์เน็ตไม่แตกต่างกัน ส่วนในเรื่องเกี่ยวกับปริมาณในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่านอินเทอร์เน็ตแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย

นักศึกษาและบุคลากรมีความถี่ในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารทุกวันผ่านสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์ และวิทยุมากที่สุด เปิดรับข้อมูลข่าวสารเป็นบางวันผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์ และนิตยสาร/วารสารมากที่สุด และมีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารนานๆ ครั้งผ่านสื่อมวลชนประเภทภาพยนตร์มากที่สุด นักศึกษาและบุคลากรมีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่านอินเทอร์เน็ตเป็นบางวันมากที่สุด

นักศึกษาและบุคลากรมีปริมาณในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อมวลชนและอินเทอร์เน็ตต่อวัน คือ ในสื่อมวลชนมีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารน้อยกว่า 1 ชั่วโมงผ่านสื่อประเภทสิ่งพิมพ์มากที่สุด มีการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร 1 - 2 ชั่วโมงผ่านภาพยนตร์มากที่สุด มีปริมาณในการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร 3 - 4 ชั่วโมงผ่านโทรทัศน์มากที่สุด และมีการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร 4 ชั่วโมงขึ้นไปผ่านวิทยุมากที่สุด ส่วนอินเทอร์เน็ตมีการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร 1 - 2 ชั่วโมงมากที่สุด และในกลุ่มประชากรที่เป็นนักศึกษามีปริมาณในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่านอินเทอร์เน็ตนานกว่ากลุ่มบุคลากร คือมีการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร 3 - 4 ชั่วโมง

จากผลการวิจัยดังกล่าวจะเห็นว่า ลักษณะของกลุ่มประชากรที่เป็นนักศึกษาและบุคลากรไม่ใช่สิ่งสำคัญมากนักในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อมวลชนและอินเทอร์เน็ตในเรื่องเกี่ยวกับความถี่และปริมาณในการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร จากการสัมภาษณ์พบว่านักศึกษาและบุคลากรมีพฤติกรรมในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อมวลชนและอินเทอร์เน็ตตามความต้องการและความสะดวกในการใช้สื่อประเภทต่างๆ ณ ขณะนั้นมากกว่า โดยจะเลือกสื่อที่ใกล้ตัวที่สุด สื่อที่ให้ความสะดวกและใช้ความพยายามน้อยที่สุดให้ได้ข้อมูลตามต้องการ ดังตัวอย่างจากการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ผมเปิดวิทยุ ฟังข่าว และเพลงขณะทำงานไปด้วย ส่วนอินเทอร์เน็ตแล้วแต่โอกาสหากมีข้อมูลในหนังสือ นิตยสาร/วารสารอยู่แล้วก็จะไม่เปิดหาจากอินเทอร์เน็ต”

(สัมภาษณ์, วิศวกร ระดับ 4 สังกัดศูนย์นวัตกรรมและเทคโนโลยีไทยฝรั่งเศส)

“ส่วนใหญ่จะเปิดหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตจะสะดวกกว่า ไม่ต้องเดินไปซื้อหาจากนิตยสารและวารสาร”

(สัมภาษณ์, นักศึกษา ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 คณะเทคโนโลยีและการจัดการอุตสาหกรรม)

จากผลการวิจัยที่ได้ศึกษามา แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาและบุคลากรมีพฤติกรรมในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อมวลชนและอินเทอร์เน็ตตามหลักแนวคิดของ Wilbur Schramm ที่ได้กล่าวถึงหลักทั่วไปของการเลือกความสำคัญของข่าวสารว่า ขึ้นอยู่กับความพยายามน้อยที่สุด (Least Effort) เมื่อเปรียบเทียบกับผลที่จะได้รับ สามารถอธิบายได้ดังต่อไปนี้

การที่นักศึกษาและบุคลากรเลือกสื่อมวลชนหรืออินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารขึ้นอยู่กับความสะดวกในการใช้สื่อประเภทต่างๆ เพื่อสนองความต้องการข้อมูลข่าวสารประเภทที่ตนเองต้องการมากที่สุด สื่อที่ใกล้ตัวและสะดวกที่สุดจะถูกเลือกในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารและจะมีความถี่และปริมาณการเปิดรับข้อมูลข่าวสารมากขึ้น เช่น วิทยุกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ สามารถเปิดรับไปได้ในขณะที่เดินทางหรือในระหว่างทำงานไปได้ด้วยก็จะมีปริมาณในการเปิดรับมากและมีความถี่ในการเปิดรับมากขึ้น ส่วนสื่อมวลชนบางประเภทที่ต้องใช้ความพยายามในการเปิดรับสื่อ เช่น นิตยสาร/วารสาร ต้องไปหาซื้อ หาอ่าน ไม่ได้รับความสะดวกในการเปิดรับก็จะเป็นสื่อที่มีความถี่ในการใช้น้อยลงไป เป็นต้น นอกจากนี้ผลการวิจัยในส่วนของการใช้อินเทอร์เน็ตพบว่า นักศึกษาและบุคลากรมีการใช้อินเทอร์เน็ต หน่วยงานและศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตที่กระจายอยู่ตามสังกัดต่างๆ มากที่สุด แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาและบุคลากรเลือกใช้สื่อที่สะดวกที่สุด ใกล้ตัวที่สุด และใช้ความพยายามน้อยที่สุดในการให้ได้ข้อมูลข่าวสารตามความต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Wilbur Schramm นั่นเอง

จากการอภิปรายผลในส่วนที่ 1 สรุปได้ว่า พฤติกรรมการแสวงหาข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อมวลชนและอินเทอร์เน็ตขึ้นอยู่กับความต้องการข้อมูลข่าวสารของบุคคล โดยจะเลือกสื่อที่สะดวก ใกล้ตัว และใช้ความพยายามน้อยที่สุดในการได้ข้อมูลตามความต้องการ

ส่วนที่ 2 ลักษณะและประเภทของข้อมูลข่าวสารที่ต้องการจากสื่อมวลชนและอินเทอร์เน็ต

ประเภทของข้อมูลข่าวสารที่นักศึกษาและบุคลากรต้องการจากสื่อมวลชนมากที่สุดเป็นประเภทบันเทิงผ่านทางภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินพักผ่อนหย่อนใจ/ใช้เวลาว่างมากที่สุด รองลงมาได้แก่ข้อมูลประเภทข่าวต่างๆ ผ่านทางสื่อสิ่งพิมพ์ ส่วนอินเทอร์เน็ตต้องการข้อมูลประเภทการศึกษาค้นคว้า วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และบันเทิงตามลำดับ

การแสวงหาข่าวสารหรือความต้องการการสื่อสารมวลชนของปัจเจกบุคคลนั้น ตามแนวคิดของ Charles Atkin คือ ความต้องการได้รับข่าวสารและความบันเทิง สอดคล้องกับผลการวิจัยในเรื่องเกี่ยวกับลักษณะและประเภทของข้อมูลข่าวสารที่เปิดรับผ่านสื่อมวลชนและอินเทอร์เน็ต ดังจะเห็นได้จากนักศึกษาศึกษาและบุคลากรมีความต้องการเปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อมวลชนในเรื่องบันเทิง และข่าวเป็นอันดับต้นๆ ส่วนอินเทอร์เน็ตนักศึกษาศึกษาและบุคลากรมีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับบันเทิงเป็นอันดับที่สาม

ผลวิจัยอภิปรายได้ว่า เนื่องจากกลุ่มประชากรเป็นนักศึกษาและบุคลากรของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่เน้นการเรียนการสอนด้านการวิจัยค้นคว้าและเทคโนโลยีที่ทันสมัยเป็นสำคัญ ดังนั้น นักศึกษาและบุคลากรมีความต้องการเปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่านทางอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับการศึกษาค้นคว้าและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี เพื่อประโยชน์ในการศึกษาหาความรู้และประสบการณ์มากที่สุด

อินเทอร์เน็ตถึงแม้จะยังไม่ได้จัดเข้าประเภทว่าเป็นสื่อมวลชนแต่ในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารประเภทบันเทิงผ่านอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาและบุคลากรสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือก็ยังมีเปอร์เซ็นต์ที่สูงเป็นอันดับสามซึ่งในเรื่องของบันเทิงปัจจุบันเป็นเพียงก้าวแรกเท่านั้น การเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับบันเทิงผ่านทางอินเทอร์เน็ตยังไม่เต็มรูปแบบเนื่องจากขึ้นอยู่กับเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ต้องเป็นระบบมัลติมีเดียที่สามารถรับได้ทั้งเสียง ข้อความ และภาพเคลื่อนไหว นอกจากนี้สถานศึกษายังมีเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ตอบสนองความต้องการในเรื่องดังกล่าวไม่เพียงพออีกด้วย แต่อย่างไรก็ตามหากมีการพัฒนาในการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตแล้ว แนวโน้มในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่านอินเทอร์เน็ตก็จะมีประเภทที่แตกต่างไปจากผลการวิจัยในครั้งนี้ก็เป็นได้

นอกจากนั้น ผลการวิจัยเกี่ยวกับการใช้บริการอินเทอร์เน็ตพบว่า นักศึกษาและบุคลากรมีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่านบริการเวปไซด์เว็บบ และบริการไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) นอกจากนั้น จากการสัมภาษณ์ยังพบว่า นักศึกษาและบุคลากรมีความต้องการข้อมูลข่าวสารใหม่ๆ ที่ทันสมัย โดยเฉพาะข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับด้านต่างประเทศ ดาว์นโหลดแฟ้มข้อมูลประเภทซอฟต์แวร์ผ่านเวปไซด์เว็บบเพื่อนำมาใช้งาน และสื่อสารสองทางผ่านไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ตัวอย่างจากการสัมภาษณ์ดังนี้

“ข้อมูลข่าวสารในอินเทอร์เน็ตเหมือนเครือข่ายใยแมงมุมที่เชื่อมโยงได้ทั่วโลก สามารถค้นหาข้อมูลใหม่ๆ ที่น่าสนใจได้ และใช้สนทนาออนไลน์และส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ได้ตอบกันได้อย่างรวดเร็ว”
(สัมภาษณ์, เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ระดับ 1 คณะเทคโนโลยีและการจัดการอุตสาหกรรม)

“สามารถดูข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยมากที่สุดผ่านทางเวปไซด์เว็บบ โดยเฉพาะข้อมูลการศึกษาเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศและหากจะติดต่อขอรายละเอียดเพิ่มเติมก็สามารถทำได้ผ่านจดหมายอิเล็กทรอนิกส์”

(สัมภาษณ์, นักศึกษา ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 คณะวิศวกรรมศาสตร์)

“อินเทอร์เน็ตจะดูความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีใหม่ๆ ดูความก้าวหน้าแต่ละ Host ว่ามีการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง ผ่านทางเวปไซด์เว็บบและจะใช้ถ่ายโอนซอฟต์แวร์มาใช้”

(สัมภาษณ์, นักศึกษา ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม)

จากการที่นักศึกษาและบุคลากรมีความต้องการเปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่านอินเทอร์เน็ตในลักษณะและประเภทดังกล่าว สามารถอภิปรายผลตามแนวคิดของ Hoffmann and Novak ได้ว่า อินเทอร์เน็ตเป็นช่องทาง (Channel) หรือตัวนำสาร (Carrier) ที่มีศักยภาพในการสื่อสาร (Potential Medium) อีกชนิดหนึ่ง โดยสามารถสร้างปฏิสัมพันธ์ในกระบวนการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งถือเป็นสื่อรูปแบบใหม่ที่ยังไม่ปรากฏในสื่ออื่นๆ

อินเทอร์เน็ตไม่ใช่เป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลและการสื่อสารมวลชน (Internet neither interpersonal nor mass communication) แต่อินเทอร์เน็ตเป็นสื่อผสม (Hybrid Medium) ซึ่งรวมเอาคุณสมบัติในการสื่อสารระหว่างบุคคลและการสื่อสารมวลชนไว้ด้วยกัน เป็นการสื่อสารโดยผ่านตัวกลางคอมพิวเตอร์ (Computer-Mediated Environment : CME) ซึ่งถือได้ว่าเป็นสื่อขั้นสูง (Higpermedia) ต้องอาศัยการเรียนรู้

จากแนวคิดดังกล่าวและผลจากการวิจัยพบว่า การใช้อินเทอร์เน็ตในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารของนักศึกษาและบุคลากรมีการสื่อสารแบบหลายรูปแบบทั้งผ่านทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งเป็นการสื่อสารแบบข้อความ (Text) และเป็นการสื่อสารแบบไม่เผชิญหน้ากัน นอกจากนี้ยังสามารถสื่อสารคล้ายกับการเผชิญหน้ากันโดยผ่านทางเวปไซต์หรือการโต้ตอบผ่านทางคอมพิวเตอร์ออนไลน์ หากระบบการติดต่อสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาและบุคลากรเป็นระบบที่ทันสมัยพอ เช่น ระบบการสื่อสารแบบมัลติมีเดียซึ่งสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือกำลังพัฒนาปรับปรุงอยู่ ในอนาคตก็อาจทำให้การติดต่อสื่อสารผ่านทางอินเทอร์เน็ตเป็นการสื่อสารที่ได้รับการยอมรับมากขึ้น

อินเทอร์เน็ตในสถาบันอุดมศึกษาหากมีการพัฒนาไปจนสามารถสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันบุคคลได้แล้วก็จะทำให้อินเทอร์เน็ตเป็นเสมือนสื่อและเครื่องมือสื่อสารที่มีประสิทธิภาพได้ในขณะเดียวกัน แต่อย่างไรก็ตามการที่นักศึกษาและบุคลากรจะสามารถมีปฏิสัมพันธ์ในการสื่อสารผ่านทางอินเทอร์เน็ตได้นั้นต้องอาศัยเวลาในการสื่อสารและส่งข้อมูล ซึ่งจากวิจัยพบว่าการติดต่อสื่อสารในสถาบันยังมีความเร็วต่ำทำให้เสียเวลานานและไม่ได้รับความสะดวก

การแสวงหาข้อมูลข่าวสารผ่านอินเทอร์เน็ตผ่านทางบริการเวปไซต์เวป ซึ่งเป็นบริการที่นักศึกษาและบุคลากรของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือนิยมใช้มากที่สุด เนื่องจากสามารถสื่อสารได้ทั้งเสียง ภาพ ตัวอักษรและภาพเคลื่อนไหว การแสวงหาข้อมูลข่าวสารหรือการสืบค้นข้อมูล (Search) ทำได้โดยไม่ต้องเปิดตั้งแต่หน้าแรกเหมือนหนังสือทั่วไป แต่จะเป็นการเลือกเปิดรับเฉพาะข้อมูลข่าวสารที่ต้องการเท่านั้น อินเทอร์เน็ตเปรียบเสมือนสื่อที่เป็นตัวนำข้อมูลข่าวสารที่ต้องการ (Carrier) มาให้ได้เสมือนห้องสมุดเคลื่อนที่นั่นเอง

ในบริการเวปไซต์เวปนักศึกษาและบุคลากรสามารถอ่านเอกสารในรูปแบบ Hypertext ที่มีกรเชื่อมต่อไปยังแหล่งข้อมูลข่าวสาร (Link) ไปในในแหล่งข้อมูลอื่นๆ ได้ด้วย แต่อย่างไรก็ตามการแสวงหาข้อมูลข่าวสารของนักศึกษาและบุคลากรจะพบปัญหาข้อมูลข่าวสารมีมากมายเกินไปจนไม่สามารถเลือกเปิดรับข้อมูลข่าวสารที่ตนต้องการได้อย่างแท้จริง เพราะการเชื่อมต่อไปยังแหล่งข้อมูลข่าวสารในระบบ Hypertext ทำให้เกิดความอยากรู้อื่นๆ และทำให้เกิดความสนใจในเรื่องต่างๆ นอกเหนือจากเรื่องที่ต้องการได้อีกมากมาย ทั้งยังพบว่านักศึกษาและบุคลากรเปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่านทางเวปไซต์เวปในลักษณะที่ดูหัวข้อที่สำคัญผ่านๆ โดยไม่ได้อ่านในรายละเอียดของข้อมูลข่าวสารนั้นๆ ยกเว้นเรื่องที่ต้องการสืบค้นข้อมูลโดยเฉพาะเจาะจงจริงๆ

นอกจากนั้น ผลการวิจัยในเรื่องลักษณะและประเภทของข้อมูลข่าวสารผ่านทางอินเทอร์เน็ต ครั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของสังคมสารสนเทศของ Alvin Toffler ที่ว่าสังคมมีการเปลี่ยนแปลงเหมือนกับคลื่นที่ติดต่อกันมา โดยข้อมูลข่าวสารเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและเป็นที่ต้องการอย่างมากในสังคม มนุษย์ต้องอาศัยเครื่องมือใหม่ๆ ในการให้ได้ข้อมูลข่าวสารเพิ่มขึ้นในการตัดสินใจและการทำงาน ในยุคของสังคมสารสนเทศในปัจจุบันจะมีการโต้ตอบซึ่งกันและกันเป็นการสื่อสารสองทางเพื่อให้ได้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อที่ทันสมัยได้อย่างสะดวกรวดเร็ว

นักศึกษาและบุคลากรใช้อินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางหนึ่งในการแสวงหาข้อมูลข่าวสาร นอกจากการใช้สื่อมวลชนแบบเดิม เพื่อช่วยในการตัดสินใจในการทำงานหรือการเรียนต่างๆ มีการใช้อินเทอร์เน็ตแสวงหาข้อมูลข่าวสารในสิ่งใหม่ๆ โดยเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับด้านต่างประเทศมักจะนิยมเปิดรับจากอินเทอร์เน็ต ตามแนวคิดของสังคมสารสนเทศที่ข้อมูลข่าวสารเป็นที่ต้องการทั่วโลกและสื่อสารกันได้อย่างรวดเร็ว และสิ่งหนึ่งที่อินเทอร์เน็ตแตกต่างจากการสื่อสารผ่านสื่อมวลชนคือ อินเทอร์เน็ตสามารถติดต่อสื่อสารสองทางได้อย่างสะดวกโดยการใช้โปรเซสซีอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งเป็นการสื่อสารเพื่อให้ได้ข้อมูลข่าวสารตามที่ต้องการในยุคปัจจุบัน

จากการอภิปรายผลในส่วนที่ 2 สรุปได้ว่า ลักษณะและประเภทของข้อมูลข่าวสารที่ต้องการเปิดรับจากสื่อมวลชนและอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาและบุคลากร ในสื่อมวลชนเป็นประเภทบันเทิงมากที่สุด ส่วนอินเทอร์เน็ตจะเป็นประเภทการศึกษาค้นคว้า นักศึกษาและบุคลากรมีการใช้เวลาดูวิดีโอวีซีดีในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย มีการสื่อสารสองทางผ่านโปรเซสซีอิเล็กทรอนิกส์ และดาวน์โหลดแฟ้มข้อมูลประเภทซอฟต์แวร์มาใช้งาน

ส่วนที่ 3 ข้อจำกัดและปัญหาอุปสรรคในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อมวลชนและอินเทอร์เน็ต

ข้อจำกัดและปัญหาอุปสรรคในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อมวลชนของนักศึกษาและบุคลากรที่พบ เป็นปัญหาในการเลือกประเภทของข้อมูลข่าวสารให้ได้ตามต้องการมากที่สุด และพบในสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์มากที่สุด นอกจากนั้นเป็นปัญหาเกี่ยวกับการได้รับข้อมูลล่าช้า ปัญหาข้อมูลข่าวสารมีรายละเอียดไม่เพียงพอ และปัญหาเกี่ยวกับความไม่ชัดเจนในการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร เช่น สัญญาณภาพเสียง หรือเนื้อหา ส่วนข้อจำกัดและปัญหาอุปสรรคในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่านทางอินเทอร์เน็ตที่สำคัญคือการสื่อสารมีความเร็วต่ำทำให้ได้รับข้อมูลล่าช้า ปัญหาการไม่สามารถเข้าใช้ระบบอินเทอร์เน็ตได้ตลอดเวลา

จากผลการวิจัยอภิปรายได้ว่า ปัญหาการเลือกประเภทของข้อมูลข่าวสารให้ได้ตามต้องการจากสื่อมวลชนเป็นปัญหาที่พบได้ในสื่อมวลชน แต่ไม่ใช่ปัญหาหลักในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารของนักศึกษาและบุคลากร เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าจำนวนของนักศึกษาและบุคลากรผู้พบปัญหาและอุปสรรคในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อมวลชนมีจำนวนน้อยกว่าผู้พบปัญหา ทั้งนี้เพราะนักศึกษาและบุคลากรทราบถึงธรรมชาติของสื่อมวลชนแต่ละประเภทดีอยู่แล้วจึงสามารถใช้สื่อมวลชนอื่นๆ ทดแทนสื่อที่พบข้อจำกัดและปัญหาอุปสรรคในขณะนั้น

ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่านทางอินเทอร์เน็ตในเรื่องการสื่อสารมีความเร็วต่ำเป็นปัญหาอุปสรรคที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง และทำให้นักศึกษาและบุคลากรไม่ใช้อินเทอร์เน็ตในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารได้ ดังตัวอย่างจากการสัมภาษณ์ดังนี้

“ปัญหาที่พบเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต คือ ความล่าช้าของสายสัญญาณ ส่วนใหญ่ทุกคนต้องการให้มันเร็วๆ ไม่ใช่ว่าคลิกหนึ่งทีแล้วก็รออีก 10 นาที อยากให้มีความเร็วมากกว่านี้”

(สัมภาษณ์, อาจารย์ ระดับ 5 คณะเทคโนโลยีและการจัดการอุตสาหกรรม)

“ปัญหาในการใช้อินเทอร์เน็ตปัจจุบันช้ามาก เช่น ไฟล์ข้อมูลบางประเภทดาวน์โหลดมาใช้เวลาหลายชั่วโมง”

(สัมภาษณ์, ช่างเทคนิค ระดับ 2 สังกัดศูนย์ระบบอัตโนมัติ สำนักพัฒนาเทคโนโลยีเพื่ออุตสาหกรรม)

“จะค้นข้อมูลต่างๆ ผ่านอินเทอร์เน็ตต้องใช้เวลานานมากๆ ทำให้เบื่อก่อนที่จะใช้โดยเฉพาะช่วงเวลากลางวัน”

(สัมภาษณ์, นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม)

นอกจากนั้นจากการวิจัยยังพบว่า นักศึกษาและบุคลากรมีความต้องการที่จะสื่อสารในลักษณะที่มีปฏิสัมพันธ์ผ่านทางเครื่องคอมพิวเตอร์และการรับส่งข้อมูลข่าวสารผ่านทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ พบได้จากการที่มีจำนวนผู้ขอมีรายชื่อที่อยู่ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์จำนวนมาก แต่เมื่อนักศึกษาและบุคลากรพบปัญหาต่างๆ ในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่านทางอินเทอร์เน็ต และการไม่ได้รับความสะดวกในการติดต่อสื่อสารจึงทำให้มีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตน้อยลงไป ทั้งนี้พบว่าจำนวนนักศึกษาและบุคลากรที่มีชื่อที่อยู่ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ Login ใช้อินเทอร์เน็ตมีจำนวนน้อย และเป็นกลุ่มที่เคยใช้เป็นประจำเป็นส่วนมาก

ปัจจุบันในสถาบันอุดมศึกษาอินเทอร์เน็ตยังคงต้องอาศัยการสื่อสารที่ผ่านตัวกลางคือเครื่องคอมพิวเตอร์ (Computer Mediated Communication : CMC) และเป็นการสื่อสารที่ต้องใช้เวลา ต้องอาศัยการฝึกฝนเรียนรู้เพื่อให้การสื่อสารผ่านตัวกลางคอมพิวเตอร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังจะเห็นว่านักศึกษาและบุคลากรในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือมีความสนใจที่จะใช้อินเทอร์เน็ตเฉพาะกลุ่มที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ กลุ่มผู้ที่ต้องการข้อมูลข่าวสารจากอินเทอร์เน็ตจริงๆ และผู้ใช้อินเทอร์เน็ตได้อย่างสะดวกเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งอาจเกิดความไม่เท่าเทียมกันขึ้นระหว่างผู้ใช้อินเทอร์เน็ตกับผู้ใช้อินเทอร์เน็ตไม่เป็น แต่อย่างไรก็ตามหากสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้มีการแพร่หลายในการใช้อินเทอร์เน็ตได้ง่ายและทั่วถึงมากขึ้น ตลอดจนมีการจัดสัมมนาฝึกอบรมและให้ความรู้ในการใช้อินเทอร์เน็ตดังกล่าวปัญหาเหล่านี้ก็จะหมดไปได้ ปัจจุบันการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาและบุคลากรของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือยังจัดได้ว่าเป็นการสื่อสารแบบ Hypermedia ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Hoffmann and Novak

จากการอภิปรายผลในส่วนที่ 3 สรุปได้ว่า ในเรื่องข้อจำกัดและปัญหาอุปสรรคในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อมวลชนและอินเทอร์เน็ต สื่อมวลชนพบปัญหาการเลือกประเภทของข้อมูลข่าวสารให้เป็นไปตามความต้องการ ส่วนอินเทอร์เน็ตปัญหาที่สำคัญคือ การสื่อสารมีความเร็วต่ำซึ่งต้องได้รับการพัฒนาและปรับปรุงจากศูนย์บริการ

ข้อจำกัดของการวิจัย

ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ ได้มาจากการเลือกประชากรกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ศึกษาเฉพาะนักศึกษาและบุคลากรผู้ใช้อินเทอร์เน็ตของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือเท่านั้น ดังนั้น ผลการวิจัยจึงอาจไม่ใช่ข้อสรุปถึงพฤติกรรมแสวงหาข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อมวลชนและอินเทอร์เน็ตของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตโดยทั่วไป แต่อาจจะนำไปใช้อธิบายพฤติกรรมแสวงหาข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อมวลชนและอินเทอร์เน็ตในกลุ่มอื่นๆ ได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อประโยชน์ทางวิชาการและงานวิจัยอื่นๆ อาจจำแนกได้ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมแสวงหาข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อมวลชนและอินเทอร์เน็ตในกลุ่มอื่นๆ เช่น กลุ่มวัยรุ่นหรือกลุ่มนักเรียนที่มีการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตในโรงเรียนมัธยมต่าง (Schoolnet) ที่กำลังมีความนิยมใช้อินเทอร์เน็ตในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารต่างๆ เพิ่มมากขึ้น เพื่อศึกษาพฤติกรรมเปรียบเทียบในกลุ่มต่างๆ ที่แตกต่างกันออกไป อันจะทำให้สามารถวิเคราะห์ผลการศึกษาได้อย่างลึกซึ้งมากขึ้น

2. จากการศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบในสื่อมวลชนหลายประเภท ซึ่งในอนาคตหากมีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่านอินเทอร์เน็ตมากขึ้น ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมแสวงหาข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อมวลชนและอินเทอร์เน็ตในกลุ่มอื่นๆ เช่น กลุ่มประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร ในลักษณะเปรียบเทียบลักษณะประเภทของข้อมูลข่าวสารที่เปิดรับผ่านอินเทอร์เน็ตกับสื่อมวลชนประเภทใดประเภทหนึ่ง เพื่อให้ได้ผลการวิจัยในแนวสีกแตกต่างกันไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย